

noget bange for, at man, hvis man alene tog Hensyn til dette Dnsse, let kunde komme til at tage feil. Det er i det Hele taget unge Mennesker, der gaa paa Folkehøiskolerne, og det er nok muligt, at der ved de Skoler, hvor der f. Ex. spilles noget Komedie, eller hvor f. Ex. Læreren havde en særlig Gave til at more fuldt saa meget som til at belære, vilde blive en særlig stærk Tilgang, saa jeg tror ikke, at det kan være det ene Afgjørende. (Th. Nielsen: Aa) Denne Betragtning synes ikke ganske at tiltale det ærede Medlem. Jeg skal nu forsøge at opstille en noget anden Betragtning. Hvis den Betragtning, som er opstillet af det ærede Medlem, skulde være ene rigtig og afgjørende, maatter vi efter den Udvikling der har begyndt det sidste Aar hos os snart kunne vente ogsaa socialistiske Høiskoler, saa meget mere som der blandt de alt tilstedeværende Høiskolelærere findes, hvis jeg ikke tager feil, idetmindste een, som synes at slutte sig nær til denne Retning. Der kan desuden være adskillige Høiskoler, hvor, naar man ser hen til, at Bidrag ydes fra Statens Side, (Th. Nielsen: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning.) — og at Staten som saadan kunde have adskillige Hensyn at tage i saa Henseende — det ikke vilde være ganske i sin Orden, hvor til Exempel en eller anden Skolelærer særlig var villig til at udvikle Elevernes Tankegang i den Retning, at Regjeringen og den nuværende Regjering maasse især var en Utning, som man helst saavidt mulig burde være fri for. Hvis der f. Ex. med Hensyn til Lovgivningen lagdes an paa at faae den Betragtning udpræget hos Eleverne, at den burde afskæres ikke paa Samfundsforholdene, saaledes som de ere, med deres Fortrin og deres Skæbheder, men paa et Samfund, der var meget nær ved at naa Fuldkommenhedens Måal, saa er det maasse mere eller mindre en Feiltagelse. Der er en anden Side, som jeg blot vil paapege, den er tidligere fremdraget her i Salen. De unge Mennesker, der sendes til Høiskolen, sendes derhen for at have Udbytte for sig selv og for Samfundet; hvis det af og til hændes, at de Clever, som udgaa derfra, ere saaledes stillede, at den tidligere vante Gjerning faldd dem til Besvær, og

de ere bleevne afvante dermed, og at de synes det er under deres Værdighed at gjøre den, eller hvis de istedetfor at høste Udbytte for sig selv og Samfundet have faaet den Sde, at det var bedre f. Ex. at rejse til Amerika for i en anden Verdensdel at søge den Lykke, som de ikke kunde finde herhjemme — er dette maasse ogsaa en Feiltagelse. Der er endnu Et; det smukke Ord: Folkeanden, som jeg tror undertiden tages i en noget forfæret Betydning. Jeg er aldeles enig med den Betragtning, at det er rigtigt fra Statens Side at offere endog store Summer paa at vække en stærk Folkeand, naar det kan ske i dens sunde og sande Betydning, men naar — som det forekommer mig undertiden — Folkeanden tages i en Betydning, som om det var en fjerde Person i Guddommen, og som om enhver Indskydelse, som En eller Anden udslynger til en given Tid, var det usejlsbarlige Indtryk af Folkeanden, som man uden videre at tænke efter kunde følge, saa tror jeg, at der ogsaa ligger en Feiltagelse til Grund. Beslægtet hermed er den Forestilling, at Digterne ere Folkets Propheter, Sdeens Propheter; men, naar man tror, at de Ord, som Digterne udslynge, idet de beraabe sig paa Folkeanden eller en anden Mand, er ligesaa usejlsbarlige som Propheternes Udsagn i det gamle Testamente, da antager jeg, at ogsaa der kan ligge en eller anden Feiltagelse til Grund, og, hvis den Betragtning blev meget almindelig, at man saa — politisk taget — kunde komme derhen til, at Landet hovedsagelig skulde regjeres efter gamle og nye Viser. Jeg stemmer, som sagt, for Uendningsforslaget, som er opført under Nr. 40 om Tilskudet af 4,400 Rd. Jeg ønsker Høiskolerne al mulig Lykke, men jeg protesterer imod, at man alene skal tage Hensyn til Elevernes Antal. Jeg skal ikke negte, at der væsentlig bør tages Hensyn dertil, men jeg paastaar, at der ved Siden deraf ogsaa er andre Hensyn, som ere ligesaa væsentlige eller maasse fuldt saa væsentlige, og som man ogsaa bør tage.

Formanden: Maa jeg ikke lægge ærede Medlemmer paa Sinde, at, hvis de hengive sig til frie Betragtninger paa Grundlag af de